

จริยธรรมสิ่งแวดล้อมในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เย้า มณฑลกว่างซี
ประเทศจีน: วิเคราะห์ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ
**The Environmental Ethics in the Folk Songs of the Yao Ethnic Group in
Guangxi Province of China: Analyzed the Concept of Ecocriticism**

Mao Yanfang, ธนพร หมูคำ,
ชนิษฐา ใจมโน และ บุญเหลือ ใจมโน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Mao Yanfang, Thanaporn Mookham,
Kanita Chaimano and Boonluo Chaimano
Lampang Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: 275659201@qq.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อวิเคราะห์จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เย้า ในมณฑลกว่างซี ประเทศจีน ประชากร คือเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เย้าในมณฑลกว่างซี ประเทศจีน 3 ส่วน ได้แก่ 1) เพลงโบราณมีลัทธิที่เป็นเทพมารดาการสร้างโลก (密洛陀) ส่วนของ Zhang Shengzhen (张声震) 2) เพลงพระเจ้าผานที่เป็นบรรพบุรุษของกลุ่มชาติพันธุ์เย้า (盘王歌) ส่วนของ Pan Chengqian (盘承乾) และ 3) เพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เย้าของเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เย้าอำเภอเกอเจียง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน ส่วนของ Mo Jide (莫纪德) โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 8 บทเพลง ตามกรอบแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่า เพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เย้าปรากฏจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์ 6 บทเพลง แสดงความเชื่อว่าสัตว์มีความชอบธรรมหรือสิทธิที่จะดำรงอยู่เท่าเทียมกับมนุษย์ เน้นย้ำข้อห้ามเชิงจริยธรรมต่อสัตว์ คือ ห้ามฆ่า ห้ามจับ ห้ามตี และห้ามแสดงความโกรธต่อสัตว์บางชนิด เช่น กบ นก หนู ลิง วัว และพบการนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช 2 บทเพลง แสดงความเชื่อที่ว่า การทำลายพืชอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศเชิงกว้าง มีข้อห้ามไม่ให้ทำลายหน่อไม้ไผ่และห้ามตัดไม้ในฤดูใบไม้ผลิ และยังใช้หลักจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อระบบนิเวศ เป็นไปตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ

คำสำคัญ: จริยธรรมสิ่งแวดล้อม; เพลงพื้นบ้าน; กลุ่มชาติพันธุ์เย้า; มณฑลกว่างซี; แนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ

* วันที่รับบทความ : 10 เมษายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 2 พฤษภาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 7 พฤษภาคม 2567

Abstract

This research is a qualitative study aimed at analyzing the environmental ethics presented in the folk songs of the Yao ethnic group in Guangxi Province, China. Population is the folk songs of the Yao ethnic group in Guangxi Province, China. The population consists of three styles of folk songs: 1) The ancient song of Mi Luo Tuo (The Goddess of World Creation) by Zhang Shengzhen; 2) The song of The king Pan Wang (The ancestors of the Yao ethnic group) by Pan Chengqian; and 3) The traditional Yao folk songs from the Gongcheng Yao Autonomous County of Guangxi Province by Mo Jide. The sample group used for analysis consists of 8 songs Within the framework of ecocriticism. The findings indicate that 1) Environmental ethics towards animals are discussed in six songs, conveying a belief that animals have the legitimacy or right to coexist equally with humans. These songs emphasize ethical prohibitions against harming animals, including not killing, capturing, hitting, or displaying anger towards certain species such as frogs, birds, mice, monkeys, cows. 2) Environmental ethics towards plants appear in two songs, suggesting that the destruction of plants can have significant ecological impacts. Specific prohibitions against damaging bamboo or cutting trees during the spring, and it also applies environmental ethics to ecosystems, in accordance with the principles of ecocriticism.

Keywords: Environmental Ethics; Folk songs; Yao Ethnic Group; Guangxi Province ; Ecocriticism Concept

บทนำ

ในยุคที่โลกกำลังเผชิญกับวิกฤตทางระบบนิเวศ เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า นักวิจัยสาขาวรรณกรรมจึงหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาวรรณกรรมในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ทางนิเวศวิทยาและส่งเสริมให้มนุษย์ตระหนักถึงการปกป้องสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์วรรณกรรมตามแนวคิดนิเวศวิทยาช่วยให้เราเข้าใจว่ามนุษย์มีผลกระทบอย่างไรต่อระบบนิเวศที่เรายอยู่อาศัยและเปิดโอกาสให้เราสามารถสร้างทัศนคติใหม่ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำแนวคิดนิเวศวิทยาเป็นแนวทางศึกษาในสาขาอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง (Chen Xingliang, Deng Minwen, 2014 : 2) ประเทศจีนมีนักนิเวศวิทยาสังเกตเห็นว่า กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อยู่ห่างไกลจากอารยธรรมสมัยใหม่ ที่มีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับระบบนิเวศและยังตระหนักถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อม ทำให้สภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาทางธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์เป็นอย่างดี จึงทำให้การศึกษาจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศจีนกลายเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาระบบนิเวศ (Luo Youliang, 2015 : 10, 13-14)

การวิจารณ์เชิงนิเวศ (Ecocriticism) เป็นแนวคิดในการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณกรรมเพื่อการอนุรักษ์และพิทักษ์สิ่งแวดล้อม การเลือกใช้แนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศจึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยวิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุค

ปัจจุบันการวิจารณ์เชิงนิเวศสำรวจมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ในทุกแง่มุม โดยเฉพาะการศึกษาเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านประเด็นสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในวรรณกรรม ที่อาจถือเป็นมิติใหม่ของการนำแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศในยุคใหม่ไปใช้และขยายขอบเขตความสนใจที่เปิดกว้างมากขึ้น ที่รวมประเด็นความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องสัตว์ (animal study) ความเป็นสัตว์ (animality) ซึ่งเป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นว่าการวิจารณ์เชิงนิเวศให้คุณค่ากับชีวิตในสายพันธุ์อื่นที่ไม่ใช่มนุษย์ว่ามีความเท่าเทียมกับมนุษย์ โดยเฉพาะในเรื่องของสิทธิของสัตว์ (animal right) (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2559 : 324, 338-339) การวิจารณ์วรรณกรรมตามแนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศของ เชอริลล์ กล็อตเฟลต์ (Cheryll Glotfelty, 1996, อ้างใน ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์, 2559: 10-11) กล่าวว่า ตามที่มีผู้ศึกษานำแนวคิด วิธีการไปใช้ สรุปได้ว่าการวิจารณ์เชิงนิเวศมีวิธีการและขั้นตอนโดยให้ความสนใจเกี่ยวกับตัวบทวรรณกรรมที่อาจเป็นกวีนิพนธ์ วรรณกรรมร้อยแก้ว งานเขียนเชิงธรรมชาติ (Nature Writing) วรรณคดีหรือวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศเน้นถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่พบกันโดยทั่วไปไม่ใช่เป็นปัญหาในระบบนิเวศตามธรรมชาติแต่เป็นปัญหาระบบจริยธรรมที่มาจากพฤติกรรมของมนุษย์ กล่าวคือจริยธรรมสิ่งแวดล้อม ที่มีความหมายว่าเป็นศีลธรรมและจริยธรรมที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ (Palmer, Clare, Katie McShane, and Ronald Sandler. 2014 : 420) โดยมีรากฐานของจริยธรรมสิ่งแวดล้อมอยู่บนพื้นฐานด้านคุณธรรม 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก มนุษย์นิยม (Anthropocentric) คือ คุณธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์มีอำนาจเหนือสรรพสิ่งทั้งปวง ในสิ่งแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมทั้งพืชและสัตว์ เป็นสิ่งที่อุบัติขึ้นเองเพื่อประโยชน์ของมนุษย์ มนุษย์จึงทรงไว้ซึ่งความชอบธรรมในการใช้สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติได้โดยไม่มีข้อจำกัด ประการที่ 2 ชีวิตนิยม (Biocentric) คือ คุณธรรมที่เชื่อว่าไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตใด ๆ ที่อุบัติขึ้นในโลกต่างมีความชอบธรรมที่จะดำรงอยู่โดยเท่าเทียมกัน มนุษย์ไม่ได้มีอำนาจอันชอบธรรมมากไปกว่ากัน มนุษย์จึงไม่พึงทำลายหรือกระทำที่กระทบการดำรงอยู่ของชีวิตอื่นและประการสุดท้าย สัมพันธภาพนิยม (Egocentric) คือ คุณธรรมที่เชื่อว่าสิ่งมีชีวิตรวมทั้งมนุษย์มีความสัมพันธ์ในลักษณะการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การกระทำที่กระทบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดย่อมมีผลกระทบกับสิ่งอื่น ๆ ในธรรมชาติ มนุษย์จึงพึงอยู่อย่างเกื้อกูลต่อชีวิตและสรรพสิ่งที่อยู่โดยรอบ มนุษย์จึงไม่เพียงเป็นผู้ใช้ประโยชน์ต่อธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังพึงดำรงอยู่อย่างผสมผสานกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมหรือมีภาระที่จะรักษาการดำรงอยู่ของสิ่งที่อยู่โดยรอบด้วย (ธงชัย นิลคำ, 2557 : 35)

การสร้างจริยธรรมในวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่เน้นความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมมีกระบวนการที่ปลูกฝังหรือสืบทอดต่างกันโดยเฉพาะการสร้างค่านิยมด้านการรักษาและดูแลสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งต่อมาจากบรรพบุรุษผ่านบทกวี บทเพลง นิทาน ตำนาน เรื่องเล่า กลุ่มชาติพันธุ์เหยาเป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์โบราณของประเทศจีนที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 1,000 ปี (Xu Zuxiang, 2014 : 1) ส่วนใหญ่กระจายอยู่แถบเทือกเขาทางตอนใต้ของประเทศจีนใน 6 ภูมิภาคที่มีภูมิประเทศเป็นภูเขา

รายรอบ ได้แก่ มณฑลกวางสี มณฑลกวางตุ้ง มณฑลยูนนาน มณฑลหูหนาน มณฑลเจียงซี และมณฑลกุ้ยโจว กลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีชื่อเรียกตามลักษณะการอยู่อาศัยคือกลุ่มชาติพันธุ์ภูเขา และส่วนใหญ่ของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในประเทศจีนอาศัยอยู่ในมณฑลกวางสี โดยมีเขตปกครองตนเองกลุ่มชาติพันธุ์เหยาจำนวน 6 จากทั้งหมด 12 เขตในประเทศจีน (Zhang Youjuan, 2001 : 7) นักวิชาการด้านมานุษยวิทยา Li Qingfu (2015 : 5) ได้อธิบายว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหยามักอาศัยอยู่บนภูเขาสูงที่มีระดับสูงกว่าระดับน้ำทะเล 1,000-2,000 เมตร ที่เป็นกิ่งเขตร้อน มีลักษณะอากาศชื้น ฝนตกชุก พืชพรรณธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบหนาแน่นอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีพืช สัตว์ แร่ธาตุ ป่าไม้ และทรัพยากรอื่น ๆ กล่าวได้ว่าการดำรงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับระบบนิเวศบนภูเขา ในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ในระยะยาว กลุ่มชาติพันธุ์เหยาจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติตั้งแต่สมัยโบราณ และได้สั่งสมประสบการณ์ชีวิตอันมีคุณค่าและมีการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับการมองธรรมชาติที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านบทเพลง บทกวี ตำนาน เรื่องเล่าและนิทานอย่างน่าสนใจ ในวรรณกรรมดังกล่าว ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา เพลงพื้นบ้านเป็นชุมทรัพย์ของวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านของประเทศจีนที่มีความสำคัญและความหมายอย่างมากในการแสดงให้เห็นวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิต ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรมที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา (Mo Jide, 2019 : 2) ในบทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาถือว่ามีเรื่องเล่าที่แสดงให้เห็นมโนทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ เพลงพื้นบ้านดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา นักวิชาการที่สนใจศึกษาวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา เช่น Xu Zuxiang (2001 : 39) เน้นเป็นพิเศษว่า กลุ่มชาติพันธุ์เหยาเป็นผู้ช่างสังเกตทัศนียภาพทางธรรมชาติและระบบนิเวศโดยรอบอย่างระมัดระวังได้ ประมวลความงดงามของธรรมชาติเข้ากับประสบการณ์และความสามารถทางปัญญาของกลุ่ม และการขับร้องบทเพลงเหล่านั้นยังถ่ายทอดออกมาผ่านอารมณ์สุนทรีย์และจังหวะดนตรีที่จริงใจและลึกซึ้ง ดังนั้น เพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาเหล่านี้นอกจากจะเป็นบันทึกความทรงจำทางประวัติศาสตร์และเรื่องราวของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีมิติด้านความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักจริยธรรมสิ่งแวดล้อมและยังมีองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศที่มนุษย์ สัตว์และธรรมชาติต่างอาศัยและพึ่งพากันและกัน เพื่อความสมบูรณ์ (equilibrium) ระหว่างโลกมนุษย์กับพื้นที่ป่าที่อยู่ภายใต้กฎจริยศาสตร์ (ethics) และศีลธรรมชุดเดียวกัน (เก่งกิจ กิติเรียงลาภ และ พนา กันธา, 2567 : 198) มโนทัศน์ด้านจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยายังเป็นเครื่องสะท้อนภูมิปัญญา ความคิด ทัศนคติและจริยธรรมของชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและมวลมนุษย์

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา โดยใช้แนวทางการวิจารณ์เชิงนิเวศ เพื่อสรุปมโนทัศน์จริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา และมีประโยชน์ในการสร้างกรอบความคิดและกระตุ้นความตระหนักรู้ทางนิเวศวิทยาให้กับสังคม ช่วยเตือนสติและกระตุ้นให้มนุษย์ทำงานร่วมกันเพื่ออนาคตของโลกที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา มณฑลกว่างสี ประเทศจีน ตามแนวทางการวิจารณ์เชิงนิเวศ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการวิจารณ์เชิงนิเวศ โดยนำมาวิเคราะห์ตัวบทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา มณฑลกว่างสี ประเทศจีน เพื่อตีความการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ค่านิยมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในบทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา มณฑลกว่างสี ประเทศจีน

2. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

2.1 รวบรวมเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา จาก 3 สำนัก ได้แก่ 1) เพลงโบราณมีลัทธิที่เป็นเทพมารดาการสร้างโลก (密洛陀) สำนักของ Zhang Shengzhen (张声震) 2) เพลงพระเจ้าผานที่เป็นบรรพบุรุษของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา (盘王歌) สำนักของ Pan Chengqian (盘承乾) และ 3) เพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาของเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอเกิงเฉิง มณฑลกว่างสี ประเทศจีน สำนักของ Mo Jide (莫纪德)

2.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมสิ่งแวดล้อม และการวิจารณ์วรรณกรรมเชิงนิเวศ

3. ขั้นตอนการเลือกกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ บทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา จำนวน 8 บทเพลง จาก 3 สำนัก ที่มีบทเพลงทั้งหมด 143 บทเพลง โดยบทเพลงดังกล่าวมีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสัตว์ และนำเสนอคุณธรรมและจริยธรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการดำเนินวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา

4. ขั้นตอนการแปลตัวบทภาษาจีนเป็นภาษาไทย

4.1 แปลบทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา จากภาษาจีนเป็นภาษาไทย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

4.2 นำตัวบทที่ผู้วิจัยแปลแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 คน ได้แก่ นักวิชาการชาวจีน และ นักวิชาการชาวไทย ตรวจสอบความถูกต้องของการแปลความ

5. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

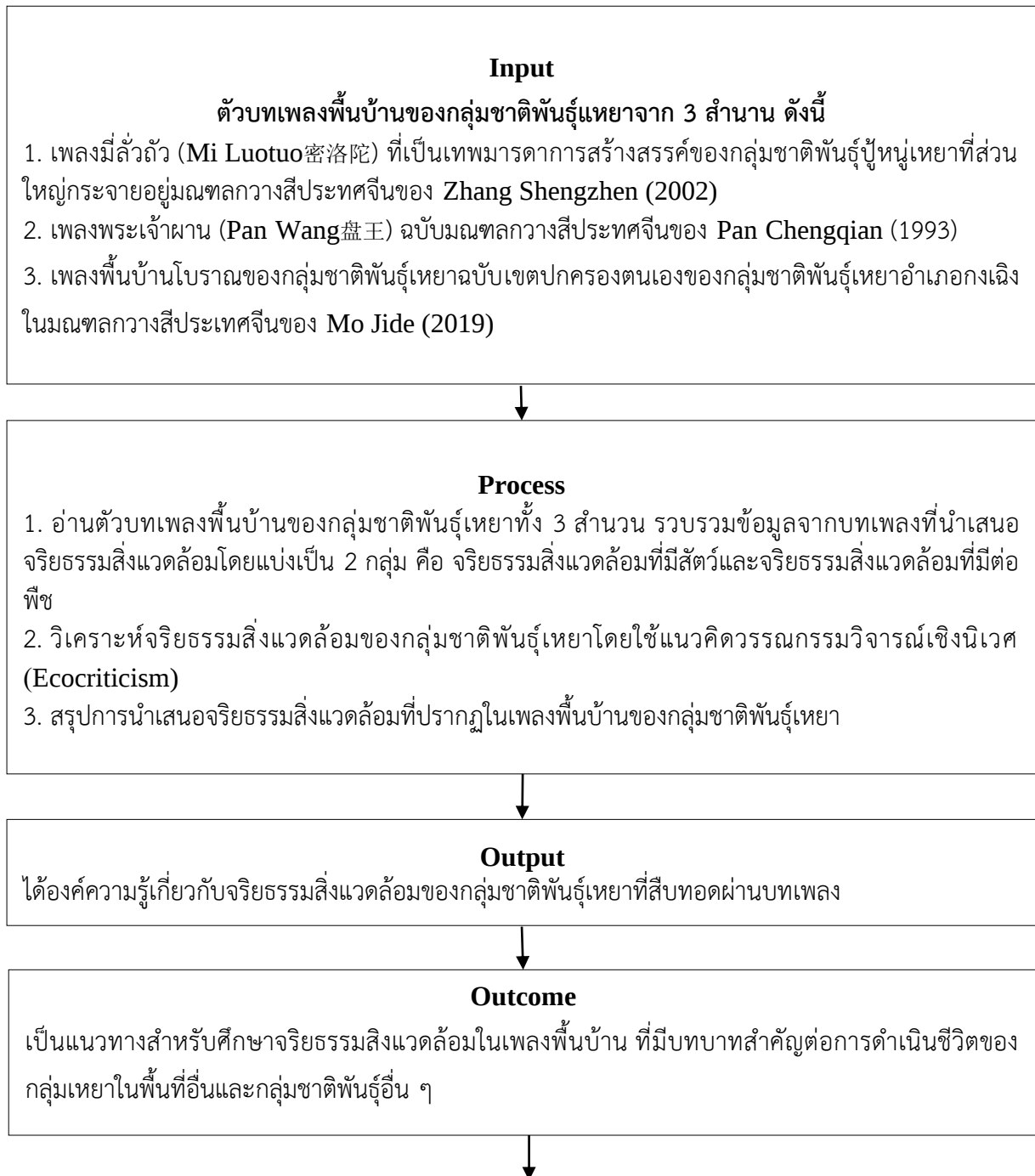
5.1 วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา จำนวน 8 บทเพลงที่ตัวบทปรากฏการนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ และยกตัวอย่างประกอบ

5.2 สังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.3 สรุปผลการ และอภิปรายผลการวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง จริยธรรมสิ่งแวดล้อมในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา มณฑลกว่างซี ประเทศจีน: วิเคราะห์ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ (Ecocriticism) ของ เชอร์รีล กล็อตเฟลตี้ (Cheryll Glotfelty, 1996) สรุปจากดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศน์ (2559 : 10-11) เพื่อวิเคราะห์ตัวบทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา จากกลุ่มตัวอย่าง 8 บทเพลง คือ เพลงการสร้างสัตว์ เพลงการจับเทพเจ้าภูเขาเอ็ง เพลงการช่วยเทพเจ้าภูเขาเอ็ง เพลงโชคชะตาระหว่างมนุษย์กับลิง เพลงการใช้ไม้ไผ่พรวนดินและเผาดิน เพลงการพบเมฆพัดพิษ เพลงพระจันทร์สว่างและสดใส และเพลงนกขมิ้นและนกแว่นตายุโรปร้องเพลงดัง จาก 3 ส่วน ได้แก่ 1) เพลงมีลั่วถั่ว (Mi Luotuo 密洛陀) 2) เพลงพระเจ้าผาน (Pan Wang 盘王) และ 3) เพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอหงิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน ตามกระบวนการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย(ต่อ)

Impact

1. ทำให้เกิดประเด็นศึกษาต่อในด้านจริยธรรมสิ่งแวดล้อมผ่านแนวคิดอุดมการณ์นิเวศสำนึกของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเพลงพื้นบ้าน นิทาน สุภาษิต และเรื่องเล่าความทรงจำ
2. เกิดคุณค่าทางการศึกษาในงานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็นแนวทางในการศึกษาเชิงลึกของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา มณฑลกว่างซี ประเทศจีน จากกลุ่มตัวอย่าง 8 บทเพลง ตามแนวคิดการวิจารณ์เชิงนิเวศ พบว่า 1) เพลงมีลั่วถั่ว (Mi Luotuo 密洛陀) สำนวนของ Zhang Shengzhen (2002) นำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ จริยธรรมที่มีต่อสัตว์ 5 บทเพลง ได้แก่ เพลงการสร้างสัตว์ เพลงการจับเทพเจ้าภูเขาเอิง เพลงการช่วยเหลือเทพเจ้าภูเขาเอิง เพลงโชคชะตาระหว่างมนุษย์กับลิง และเพลงการใช้มิติไถพรวนดินและเผาดิน และจริยธรรมที่มีต่อพืช 1 บทเพลง คือ เพลงการพบเมล็ดพืช 2) เพลงพระเจ้าผาน (Pan Wang 盘王) ฉบับมณฑลกว่างซี ประเทศจีน สำนวนของ Pan Chengqian (1993) นำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อม 1 ด้าน คือ จริยธรรมที่มีต่อสัตว์ ปรากฏ 1 บทเพลง คือ เพลงพระจันทร์สว่างและสดใส และ 3) เพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอเกอเจิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน สำนวนของ Mo Jide (2019) นำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อม 1 ด้าน คือ จริยธรรมที่มีต่อพืช ปรากฏ 1 เพลง คือ เพลงนกขมิ้นและนกแว่นตายูโรป ร้องเพลงดัง ดังรายละเอียดการวิเคราะห์ต่อไปนี้

1. จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา พบว่า สำนวนเพลงมีลั่วถั่ว และสำนวนเพลงพระเจ้าผานปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์ ดังนี้

1.1 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมต่อสัตว์: ในสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว

เพลงพื้นบ้านสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว มีการนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์ 5 ประเด็น ได้แก่ จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อกบ จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อดิน จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อหนู จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อลิง และจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์อื่นที่ไม่ได้ระบุ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมต่อกบ

ความสัมพันธ์ของกบกับมนุษย์มีมาตั้งแต่สมัยโบราณและมีมรดกวัฒนธรรมการบูชากบในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับกบยังคงมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับอารยธรรมการเพาะปลูกทางการเกษตรมากที่สุด (Zhou Xiaomin and Huang Wenfei, 2023 : 20) นักวิชาการจีน Zhang Zhaoxia and Zhang Junhua (2006 : 135) ระบุว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์กับกบเริ่มต้นจากภาวนาให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ดีในการเพาะปลูกทางการเกษตร ในฐานะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เกษตรกรรม กลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกบอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นในการมีจริยธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อกบ ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

蚂拐齐声喊，
那是它们求雷公把雨降。
青蛙传讯雷神，
立即要下雨，
青蛙是雷神的孙子，
蚂拐是雷公的后代，
不得捕杀蚂拐，
不得吃青蛙肉，
谁伤害青蛙，
雷神就怪罪谁，
一直到今日
瑶人一直爱护青蛙，
《造动物》，张声震，
2002，第969-971页。

กบร้องขึ้นพร้อมกัน
เป็นการขอร้องให้เทพเจ้าสายฟ้านำฝนมา
กบส่งคำร้องขอถึงเทพเจ้าสายฟ้า
ฝนก็จะตกลงในไม่ช้า
กบเป็นหลานชายของเทพเจ้าสายฟ้า
กบเป็นผู้สืบทอดของเทพเจ้าสายฟ้า
ไม่อนุญาตให้ล่ากบ
ไม่อนุญาตให้กินเนื้อกบ
ผู้ใดทำร้ายกบ
เทพเจ้าสายฟ้าจะลงโทษผู้นั้น
ตราบาจนถึงวันนี้
กลุ่มชาติพันธุ์เหยาก็รักษากบมาโดยตลอด
เพลงการกำเนิดสัตว์ Zhang Shengzhen, 2002 : 969-971

เพลงการกำเนิดสัตว์กล่าว สะท้อนความเชื่อทางวัฒนธรรมและการเคารพต่อระบบนิเวศที่ลึกซึ้งของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา โดยส่งต่อความเชื่อเกี่ยวกับกบที่เป็นสัตว์สัญลักษณ์สื่อสารกับเทพเจ้าเพื่อขอฝน อันเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการเกษตรและการดำรงชีพ ซึ่งมีผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิต ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์เหยา มีพฤติกรรมทางจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ไม่ทำร้ายกบ โดยอยู่ร่วมกับกบจากชุดความเชื่อข้อห้ามทำร้ายกบ ที่ไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงความเคารพต่อสัตว์เหล่านี้ในฐานะผู้สืบทอดของเทพเจ้าฟ้าร้องเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความเข้าใจในจริยธรรมหรือศีลธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อสิ่งแวดล้อม โดยยอมรับความสัมพันธ์แบบเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม จริยธรรมสิ่งแวดล้อมในการรักษากบไม่เพียงช่วยให้กบปฏิบัติหน้าที่ของมันตามระบบนิเวศของห่วงโซ่อาหารธรรมชาติ เช่น การควบคุมปริมาณ

แมลงและช่วยในการผสมพันธุ์ของพืช แต่ยังรักษาความสมดุลของระบบนิเวศทางธรรมชาติโดยรวม แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตในการทำเกษตรที่ส่วนใหญ่มนุษย์แต่เดิมที่ยังไม่มีเทคโนโลยีช่วยทุนแรงยังต้องอาศัยการพึ่งพาน้ำฝนในการทำเกษตรและการใช้ในวิถีชีวิต กลุ่มชาติพันธุ์เหยาจึงมีชุดความเชื่อที่สัมพันธ์กับปรากฏการณ์การร้องของกบที่มักจะร้องก่อนและหลังฟ้าร้องและฝนตก

การห้ามทำร้ายกบไม่เพียงแสดงถึงการอนุรักษ์สิ่งมีชีวิต แต่ยังแสดงถึงความเชื่อในเชิงคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ อันเป็นวัฒนธรรมด้านความเชื่อในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่กลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และเป็นการยืนยันว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์ควรอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรมสิ่งแวดล้อม การที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมจึงประกอบไปด้วยรากฐานความเชื่อในเชิงคุณธรรมที่มีความแตกต่างกัน ในระดับที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันออกไป (วินัย วีระพัฒนานนท์, 2546 : 43) ความเชื่อที่มีต่อกบในความสัมพันธ์เชิงเครื่องญาติกับเทพเจ้าฟ้าร้อง ในบทเพลงนี้ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์เหยาปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานตามประเพณีที่ถูกต้องในการไม่ได้รับอนุญาตให้ทำร้ายหรือกินกบ สะท้อนถึงความเชื่อในเชิงคุณธรรมที่กลุ่มชาติพันธุ์เหยา มีต่อธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต ที่เป็นจริยธรรมในการปกป้องชีวิตและห้ามการทำร้ายสิ่งมีชีวิตที่เชื่อว่ามีความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

1.1.2 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมตอนก

Chen Qinjian (2003 : 1-2) สรุปว่า ในยุคโบราณ บรรพบุรุษของเรามีความชื่นชอบพิเศษต่อสิ่งมีชีวิตบางชนิด ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นโดยไม่มีเหตุผล จากมุมมองของวิวัฒนาการ การกำเนิดของวัฒนธรรมพื้นบ้านมักเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับระดับการผลิตวัตถุ เนื้อหาและวิถีชีวิต จิตวิทยาสังคม สภาพแวดล้อมธรรมชาติ และสภาพภูมิอากาศ การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมการนับถือในประเพณีจีนก็เป็นผลมาจากปัจจัยเหล่านี้ที่ทำงานร่วมกัน ตามการสำรวจเรื่องราววัฒนธรรมการทำเกษตรของนักวิชาการร่วมกับความพบเห็นจากเอกสารประวัติศาสตร์และการค้นพบทางโบราณคดี การต่อเนื่องของวัฒนธรรมการนับถือในประเพณีจีนไม่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำชั่ววูบของประชาชนดั้งเดิมแต่เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการผลิตข้าวที่เป็นวิธีการผลิตหลักที่ประชาชนพึ่งพามายาวนานความตระหนักในการนับถือของประชาชนจีนเริ่มเกิดขึ้นและพัฒนาตามขั้นตอนในกระบวนการค้นหาอาหารหลักเพื่อการดำรงชีพในการปลูกข้าว ซึ่งในช่วงประวัติศาสตร์เกือบหมื่นปี ความสัมพันธ์พิเศษระหว่างมนุษย์ ข้าว และนกได้ถูกสร้างขึ้น ซึ่งในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาสำนวนเพลงมีลัทธิพบการนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีตอนกของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอย่างชัดเจน ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

卡亨动手捕捉山鹰，
抓住山鹰的两条腿就走，
把山鹰丢入石牢里，
封好石牢窗，
关好石狱门，
山鹰变成了卡亨的囚犯。
密洛陀指着卡亨的鼻尖大骂，
娘派山鹰去看山河，
准备造人类，
你为什么把山鹰关了三年？
误我造人类大业三年，
今日让你也坐牢房，
让你亲身去体会。
坐在牢里可舒服？

《抓卡亨》，张声震，
2002，第2015，
2120-2121页。

เทพเจ้าภูเขาเข้าเชิงออกจับนกอินทรีภูเขา
จับขาทั้งสองของนกอินทรีภูเขาไว้ได้ก็ออกไป
โยนนกอินทรีภูเขาเข้าไปในคุกหิน
ปิดผนึกหน้าต่างคุกหินไว้
ปิดประตูคุกหินไว้
นกอินทรีภูเขากลายเป็นนักโทษของเทพเจ้าภูเขาเข้าเชิง
มีลั่วถั่วซี่ไปที่ปลายจมูกของเทพเจ้าภูเขาเข้าเชิงแล้วด่าว่า
แม่ส่งนกอินทรีภูเขาไปค้นหาสถานที่ที่มีภูเขาและแม่น้ำ
เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการให้กำเนิดมนุษย์
ทำไมท่านถึงขังนกอินทรีภูเขาไว้ถึงเวลาสามปี
ทำให้การกำเนิดมนุษย์ล่าช้าไปสามปี
วันนี้ฉันปล่อยให้ท่านนั่งอยู่ในห้องขัง
เพื่อให้ท่านได้รับรู้ด้วยตนเอง
นั่งอยู่ในคุกสบายดีไหม

เพลงการจับเทพเจ้าภูเขาเข้าเชิง Zhang Shengzhen, 2002 : 2115,
2120-2121

เพลงการจับเทพเจ้าภูเขาเข้าเชิง ในสำนวนเพลงมีลั่วถั่วซี่ยกมาข้างต้น เนื้อเพลงเล่าถึงเรื่องราวของเทพเจ้าภูเขาเข้าเชิง ที่จับนกอินทรีภูเขาและขังมันไว้ในคุกหิน แต่ในท้ายที่สุด มีลั่วถั่วซี่ได้ลงโทษเทพเจ้าภูเขาด้วยการขังเขาเองเพื่อให้เขาสัมผัสกับความรู้สึกของการถูกจองจำ ตามแนวความคิดของชีวิตนิยม (Biocentric) ที่เชื่อว่าทุกสิ่งมีชีวิตที่ปรากฏตัวขึ้นบนโลกนี้ ตั้งแต่ที่เล็กที่สุดเช่นจุลินทรีย์ไปจนถึงสัตว์ขนาดใหญ่ ล้วนแล้วแต่มีสิทธิ์ที่จะอยู่ร่วมกันบนโลกนี้อย่างเท่าเทียมกัน การจับและขังนกอินทรีภูเขาไม่เพียงแต่เป็นการทำลายอิสรภาพของสิ่งมีชีวิต แต่ยังส่งผลต่อวงจรชีวิตนกอินทรีภูเขาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ ดังนั้นบทเพลงนี้จึงเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมที่มีต่อธรรมชาติของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาโดยการแสดงถึงการคัดค้านการกระทำที่กระทบการดำรงอยู่ของชีวิตอื่น ๆ ในระบบนิเวศทางธรรมชาติและไม่ได้ถือสิ่งมีชีวิตในโลกธรรมชาติมีความชอบธรรมที่จะดำรงอยู่โดยเท่าเทียมกันการลงโทษเทพเจ้าภูเขาเข้าเชิง ในเนื้อเพลงสำนวนเพลงมีลั่วถั่วซี่นี้ นับเป็นวิธีการสอนให้มนุษย์เราเข้าใจถึงผลกระทบของการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งอื่น ๆ และความจำเป็นในการมีความเคารพต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในธรรมชาติ แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานทางศีลธรรมและบรรทัดฐานพฤติกรรมทางจริยธรรมต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในธรรมชาติของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา อันมีผลกระทบให้กลุ่มชาติพันธุ์เหยาประกอบสร้างนิเวศสำนึกในการสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติเป็น

ความสัมพันธ์ทางศีลธรรม และประกอบสร้างนิเวศสำนึกในการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและความภาคภูมิใจ
ในชีวิตมนุษย์ร่วมกับธรรมชาติ

แนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศ เป็นแนวคิดที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศเท่านั้น และมีความสำคัญไม่มากหรือน้อยไปกว่าสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในโลกธรรมชาติ (พชรวรรณ บุญพร้อมกล, 2562 : 379) ทั้งนี้เมื่ออธิบายถึงเรื่องเล่าในการห้ามจับหรือทำลายนกอินทรีภูเขาที่ปรากฏในบทเพลงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหยาถือสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความสำคัญไม่แตกต่างจากมนุษย์ สัตว์ต่างก็เป็นหุ้นส่วนและเป็นมิตรของมนุษย์ มนุษย์เราจะไม่ใคร่สามารถทำลายสิ่งมีชีวิตที่เท่าเทียมกับมนุษย์เองได้ อันเป็นความตระหนักรู้ทางนิเวศวิทยาของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่เน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ที่กลมกลืนและเป็นมิตรกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในธรรมชาติ ดังนั้น เนื้อเพลงท่อนนี้ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาเป็นคำเตือนเชิงนิเวศที่ให้คำนึงถึงหลักจรรยาบรรณเมื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติและต่อต้านพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสัตว์อย่างเคร่งครัด เช่น การจับนก เป็นต้น

1.1.3 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมต่อหนู

วรรณกรรมของประเทศจีนโบราณ มีการนำเสนอทัศนคติของผู้คนที่มีต่อหนูอย่างหลากหลาย โดยมีความคิดเห็นเชิงลบเกี่ยวกับหนูมากมาย (Zhao Feng, 2014 : 165) ดังที่สุภชาติจีน กล่าวว่า “หนูข้ามถนนถูกทุกคนไล่ล่าและทุบตี” ซึ่งมักจะเปรียบเปรยกับสิ่งของหรือผู้คนที่อันตราย ที่ผู้คนเกลียดชังอย่างเป็นเอกฉันท์ เช่น ผู้ก่อการร้ายที่ใช้ความรุนแรงผู้ฉ้อโกงและใครก็ตามที่ทำลายสิ่งแวดล้อม อาจกล่าวได้ว่าเป็นหนูที่ทุกคนก็อยากตี (Pu Xiaolei, 2018 : 1) จากการวิเคราะห์สำนวนเพลงมีลั้วถั่ว พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหยา มีเรื่องเล่าที่อธิบายเหตุผลว่าทำไมถึงอนุญาตให้หนูกินอาหารของมนุษย์ได้ และอาศัยอยู่กับมนุษย์โดยที่มนุษย์ไม่มีความรู้สึกโกรธหรือรังเกียจหนูแต่อย่างใด แต่กลับมีความรู้สึกขอบคุณและกตัญญูต่อหนู ซึ่งความเชื่อนี้ได้ถูกสืบทอดมายาวนานจนถึงปัจจุบัน นำไปสู่จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่เน้นการดูแลและรักษาหนู ไม่ใช่การทำร้ายเมื่อพบพวกมัน ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

(老鼠) 你们掘了让我跑出去的洞，

你们的辛苦我无法报答，

今后造成了人类，

你们一部分住在人们的房里，

你们一部分藏在人们的屋内，

一部分躲在田里，

一部分躲在地角，

一部分躲在山地里，

一部分藏在坡地中，

(หนู) เจ้าชุดหลุมให้ข้าหนีไปได้

ข้าไม่สามารถตอบแทนบุญคุณในการทำงานหนักของเจ้าได้

นับแต่นี้ไปได้สร้างมนุษย์ขึ้น

บางส่วนก็ซ่อนตัวอยู่ในห้องมนุษย์

พวกเจ้าบางส่วนก็ซ่อนตัวอยู่ในบ้านมนุษย์

บางส่วนก็ซ่อนตัวอยู่ในทุ่งนา

บางส่วนก็ซ่อนตัวมุดอยู่ในดิน

บางส่วนก็ซ่อนตัวตามภูเขา

บางส่วนก็ซ่อนตัวตามเนิน

允许偷吃人类的粮食过活，
《救卡亨》张声震，2002，
第2303-2304页。

อนุญาตพวกเจ้าให้ขโมยอาหารคนเพื่อดำรงชีวิตได้
เพลงการช่วยเหลือเจ้าภูเขาเช่าอิง Zhang Shengzhen,
2002 : 2303-2304

เพลงการช่วยเหลือเจ้าภูเขาเช่าอิง ในสำนวนเพลงมีลัทธิเริ่มต้นด้วยการขอบคุณหนูที่ได้ช่วยมนุษย์ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการสรรเสริญความสามารถตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิด ต่อมาการเล่าเรื่องราวของหนู ที่ได้รับอนุญาตจากเทพเจ้าภูเขาเช่าอิง ให้ “ขโมยอาหารมนุษย์” และ “อาศัยอยู่กับมนุษย์” ได้เพื่อดำรงชีวิต ทั้งนี้ไม่เพียงแต่นำย้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอมรับและเข้าใจในความจำเป็นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในการหาอาหารและการมีที่อยู่อาศัยเพื่อการอยู่รอด โดยไม่มีการลงโทษหรือตำหนิสำหรับการกระทำที่อาจถือว่าการรุกรานในมุมมองของมนุษย์ โดยเน้นย้ำว่าแม้แต่สิ่งมีชีวิตที่ดูเหมือนไม่สำคัญหรือเป็นศัตรูต่อมนุษย์ก็มีสิทธิและความจำเป็นในการอยู่รอด

Schweitzer (1996 : 103) ได้เสนอหลักจริยธรรมสิ่งแวดล้อม ว่า คือการเคารพต่อชีวิต หากความเห็นอกเห็นใจของมนุษย์เกี่ยวข้องกับไม่เพียงแต่ผู้คนเท่านั้นแต่เกี่ยวข้องกับชีวิตทั้งหมด นั่นถือเป็นจริยธรรมแห่งความลึกซึ้งและความกว้างที่แท้จริง การเคารพทุกชีวิตที่ต้องการอยู่รอดเป็นชีวิตของตนเอง ประสบชีวิตอื่น ๆ เหมือนประสบชีวิตของเขาสอง ยอมรับการดำรงอยู่ของชีวิตอื่น ปรับปรุงการดำรงอยู่ของชีวิตอื่น เพลงการช่วยเหลือเจ้าภูเขาเช่าอิง สำนวนเพลงมีลัทธิ ยังชี้ให้เห็นถึงกลุ่มชาติพันธุ์เหยาให้ความสำคัญในการปรับปรุงการดำรงอยู่ของชีวิตอื่น ๆ ทุกชนิดให้ดีขึ้น ด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้สิ่งมีชีวิตอื่นสามารถเข้าถึงทรัพยากรอาหารและที่อยู่อาศัยได้ การแสดงความเมตตาและการยอมรับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของโลกธรรมชาติ จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ลึกซึ้ง ซึ่งรวมถึงการเคารพและการดูแลสิ่งมีชีวิตทุกชนิด บทเพลงนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีจริยธรรมที่กว้างขวาง ซึ่งรวมถึงความเคารพและความเมตตาต่อทุกชีวิต ไม่เฉพาะเพียงมนุษย์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงสัตว์ พืช และสิ่งมีชีวิตทุกประเภทที่ร่วมกันที่สร้างระบบนิเวศทางธรรมชาติอย่างสมบูรณ์และอย่างยั่งยืนบนโลกใบนี้

จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการสืบทอดและส่งเสริมในบทเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์เหยานี้ สอดคล้องกับความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์อี กลุ่มชาติพันธุ์ม้งและกลุ่มชาติพันธุ์ปายของประเทศจีน ที่มีความคิดว่าพฤติกรรมของหนูที่กินอาหารมนุษย์ไม่ได้น่ารังเกียจจนเกินไปเพราะหนูเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติเช่นเดียวกับมนุษย์ และยังมีกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มถือว่าหนูเป็นบรรพบุรุษและบูชาหนูเป็นเทพเจ้า ตามตำนานพื้นบ้านของจินหัว (Jin Hua 金华) ลี่สู่ย (Li Shui 丽水) เซาซิง (Shao Xing 绍兴) ในมณฑลเจ้อเจียงและสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนที่ต่างเชื่อว่าหนูได้ขโมยธัญพืชไปจากท้องฟ้าแล้วนำไปเผยแพร่ในโลกมนุษย์ โลกมนุษย์จึงมีอารยธรรมเกษตรกรรม ดังนั้น บรรพบุรุษจึงทิ้งต้นกล้าข้าวสามต้นไว้ให้พวกหนูมีชีวิตอยู่ได้หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเปลือกออกจากในทุ่งนาแล้ว ตำนานที่คล้าย ๆ กันในลักษณะนี้ แพร่กระจายจากคาบสมุทรชานตงถึงกลุ่มชาวเขาในผู่เจี้ยน ไต้หวัน และกลุ่มชาติพันธุ์ฮั่นในมณฑลกวางตุ้ง (Zhao Feng, 2014 : 167)

1.1.4 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมต่อลิง

ลิงเป็นสัตว์ที่มีจิตวิญญาณ และเป็นสัตว์ที่มีธรรมชาติใกล้เคียงกับมนุษย์มากที่สุด (Hou Tianzhu, 2016 : 85) ซึ่งมีคำกล่าวว่าลิงและมนุษย์มีบรรพบุรุษร่วมกัน ลิงจึงถือว่าเป็นสัตว์ที่มีสถานะใกล้เคียงกับมนุษย์มากที่สุดในหมู่สัตว์ทั้งหมด สามารถกล่าวได้ว่าลิงเป็นญาติของมนุษย์ที่กระจัดกระจายอยู่ในป่าเขา ความพิเศษนี้ทำให้ทัศนคติของมนุษย์ที่มีต่อลิงสะท้อนถึงความสัมพันธ์ทั่วไประหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ลักษณะของลิงที่คล้ายคลึงกับมนุษย์แต่ไม่ใช่มนุษย์นั้นตรงกับความรู้เกี่ยวกับสภาวะจิตของมนุษย์ แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เป็นทั้งเหมือนและต่าง ทั้งเป็นเพื่อนและเป็นคนแปลก ได้อย่างน่าสนใจ และนี่คือเหตุผลที่วัฒนธรรมลิงมีบทบาทที่ไม่สามารถแทนที่ได้ในหมู่วัฒนธรรมสัตว์อื่น ๆ (Qin Rong, 2006 : 148) จากการศึกษาสำนวนเพลงมีลั้วถั่ว พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์เหยามีจริยธรรมต่อลิง ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

猴群来到祭子地里，	ฝูงลิงเข้ามาในนาข้าว
一起偷吃他的祭子，	แอบกินข้าวเปลือกด้วยกัน
把成熟的丢进嘴里，	พระองค์ทรงโยนผลสุกเข้าปาก
把未成熟的丢在地上，	ส่วนผลดิบก็โยนลงพื้น
他大喊着赶猴子，	เขาตะโกนไล่ลิง
猴子慌忙逃上山，	ลิงจึงรีบวิ่งหนีขึ้นไปบนเขา
他大叫着撵猴群，	เขาตะโกนไล่ฝูงลิง
猴群急忙跑入林。	ฝูงลิงจึงรีบวิ่งเข้าป่า

《人猴缘》，张声震，2002，
第3165-3166页。

เพลงโซคชะตาระหว่างมนุษย์กับลิง，

Zhang Shengzhen, 2002 : 3165-3166

จริยธรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาความสัมพันธ์ทางศีลธรรมระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติมากกว่าความสัมพันธ์ทางศีลธรรมระหว่างผู้คนในสังคมมนุษย์ โดยตระหนักถึงการขยายจริยธรรมจากศีลธรรมระหว่างบุคคลไปสู่ศีลธรรมตามธรรมชาติ (Liu Xiangrong, 1992 : 1) เพลงโซคชะตาระหว่างมนุษย์กับลิง ในสำนวนเพลงมีลั้วถั่วที่ยกมาข้างต้น เริ่มต้นด้วยภาพของฝูงลิงที่เข้ามาในนาข้าวและแอบกินข้าวเปลือกของมนุษย์ เพลงโซคชะตาระหว่างมนุษย์กับลิงของสำนวนเพลงมีลั้วถั่วดังกล่าว สะท้อนถึงความขัดแย้งระหว่างมนุษย์และสัตว์ป่าที่ต้องการอาหารเพื่อดำรงชีวิต ซึ่งเป็นความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มนุษย์และสัตว์ป่าต้องแบ่งปันทรัพยากรธรรมชาติ

พฤติกรรมการไล่ลิงให้หนีหรือหลบไปโดยไม่ทำร้ายชีวิตพวกลิงถือเป็นทางอยู่ร่วมกันอย่างสันติและยังยืนระหว่างมนุษย์กับสัตว์ป่าในโลกที่ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด เป็นวิธีปรับความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาไปเป็นความสัมพันธ์ทางศีลธรรม สะท้อนถึงความพยายามของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในการรักษาความสมดุลระหว่างความต้องการของมนุษย์และการเคารพต่อสิทธิในการดำรงชีวิต

ของสัตว์ป่า การกระทำทางศีลธรรมนี้สะท้อนถึงความพยายามในการหาทางแก้ไขที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง แสดงถึงความเคารพต่อชีวิตและความสามารถในการแบ่งปันทรัพยากรกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในโลกธรรมชาติใบนี้

วินัย วีระพัฒนานนท์ (2546 : 43) กล่าวว่า จริยธรรมสิ่งแวดล้อมคือหลักการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสำหรับมนุษย์ที่ยึดเอาความถูกต้องดีงาม ความถูกต้องตามหลักคุณธรรม และความเมตตา ที่พึงปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตและต่อมนุษย์ด้วยกัน การใช้วิธีการที่ไม่รุนแรงเพื่อไล่ไปยังสถานที่ที่พวกมันสามารถอยู่ได้อย่างปลอดภัยนั้น เป็นวิธีการถูกต้องตามหลักคุณธรรมในการตอบสนองต่อการบุกรุกของสิ่งมีชีวิตที่ไม่ทำลายชีวิตแสดงถึงการปฏิบัติที่มีความรับผิดชอบและความเห็นอกเห็นใจต่อสรรพชีวิต ซึ่งตรงกับหลักคุณธรรมที่เน้นการรักษาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและเท่าเทียมกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สะท้อนถึงความเมตตาและความเข้าใจในธรรมชาติและความต้องการของสัตว์ป่า มันเป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับและการปกป้องสิ่งมีชีวิตทุกรูปแบบ ดังนั้น การไล่สิ่งมีชีวิตที่ไม่รุนแรงไม่เพียงแต่สะท้อนถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์พึงมีต่อสัตว์เท่านั้น แต่ยังสอดคล้องกับหลักการที่ยั่งยืนที่มีผลกระทบต่อความอยู่รอดของมนุษย์ในโลกนี้ในระยะยาว กล่าวได้ว่า เพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว เป็นวรรณกรรมที่ถ่ายทอดจริยศาสตร์ในเชิงนิเวศสำนึก สำหรับการรักษาวินัยของสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ที่จะมีผลประโยชน์ในการปกป้องการสืบพันธุ์และรักษาความสมดุลของระบบนิเวศในท้องถิ่น

1.1.5 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมโดยการไล่สัตว์ด้วยกลองทองแดง

กลองทองแดงพัฒนามาจากหม้อทองแดงซึ่งเป็นภาชนะที่ใช้ในการปรุงอาหาร มีคำกล่าวหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านกำเนิดของหม้อทองแดงและกลองทองแดง ที่ว่าในที่ราบสูงของมณฑลยูนนานและมณฑลกุ้ยโจวซึ่งเป็นภูเขาสูงและป่าลึก มีสัตว์ป่าที่อันตรายมักจะออกมาอาละวาดทำอันตรายต่อมนุษย์ชาวบ้านในขณะหลบหนีหรือต่อสู้กับสัตว์ป่ามักจะทำหม้อจากทองแดง ส่งเสียงดัง สัตว์ป่าเมื่อได้ยินเสียงนี้ก็จะกลัวและวิ่งหนีไป ชาวบ้านค่อย ๆ ค้นพบการใช้งานของหม้อทองแดงและจึงหล่อกลองทองแดงขึ้นมาเพื่อใช้ในการตีโดยเฉพาะในการไล่สัตว์ป่า (Qin Bo and Huang Zhenliang, 2022 : 8-9) จากการศึกษาสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์เหยาใช้กลองทองแดงในการปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ เพื่อการรักษาวินัยสัตว์ป่าต่าง ๆ อันแสดงให้เห็นถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อสัตว์ป่าต่าง ๆ ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

走兽为害就打铜鼓，

走兽逃上山，

飞禽肆虐就敲皮鼓，

飞禽飞入林。

หากสัตว์ร้ายมาทำลายก็ตีกลองทองแดง

สัตว์ร้ายจะหนีขึ้นเขาไป

เหล่าฝูงนกสร้างความเสียหายก็ตีกลองหนัง

เหล่าฝูงนกจะบินเข้าป่าไป

《刀耕火种》，张声震，2002，第2921页。

เพลงการใช้มีดไถพรวนดินและเผาดิน，

Zhang Shengzhen, 2002 : 2921

เพลงการใช้มิติไถพรวนดินและเผาดินสำนวนเพลงมีลัว้วที่ยกมาข้างต้นเป็นการสะท้อนถึงแนวคิดนิเวศวิทยาวัฒนธรรมในการใช้วิธีการที่ไม่รุนแรงและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสัตว์ที่เข้ามาในพื้นที่ของมนุษย์ ในตัวบทวรรณกรรมที่นำมาวิเคราะห์ตามแนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศ มักมีการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม (ธัญญา สังขพัฒน์ธานนท์, 2559 : 196) เพลงข้างต้นสะท้อนถึงกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีความเข้าใจในการปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติโดยคำนึงถึงจริยศาสตร์ต่อสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช้ความรุนแรงหรือการทำลายธรรมชาติ การใช้กลองที่มีเสียงดังเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกับสัตว์ป่าหรือการไล่ให้สัตว์ป่าหลบไป ทั้งสัตว์ที่ทำลายพืชและฝูงนกที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพืชแทนการใช้กำลังหรือการฆ่าสัตว์นั้น จึงเป็นการไล่หรือหยุดการกระทำซึ่งไม่ใช่การฆ่าหรือทำลาย เพลงนี้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งและแยกออกจากกันไม่ได้ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เหยากับความสัมพันธ์กับธรรมชาติทั้งสัตว์และพืช แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีความเข้าใจและเคารพต่อธรรมชาติและพยายามอย่างเต็มที่ในการรักษาความสมดุลกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ในสภาพแวดล้อมของพวกเขา

การใช้กลองทองแดงที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือขับไล่สัตว์ร้ายและฝูงนกกยังสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหยา มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม กลุ่มชาติพันธุ์เหยาพยายามหลีกเลี่ยงการทำลายสัตว์เหล่านี้ การใช้กลองทองแดงหรือเรียกว่ากลองหนังเป็นวิธีการสร้างเครื่องมือที่อยู่รอบตัวที่กลุ่มชาติพันธุ์เหยาเลือกใช้ และสามารถส่งสัญญาณให้สัตว์เหล่านั้นหลบหนีไปได้โดยไม่ต้องสังหาร การนี้ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ยังช่วยปกป้องทรัพยากรและผลผลิตทางการเกษตรจากการถูกทำลาย กล่าวได้ว่าการตีกลองเป็นวิธีการปรับตัวของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่เป็นวิถีปฏิบัติทางจริยธรรมต่อสัตว์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ในท้องถิ่นที่มีสัตว์หลากหลาย และเป็นวิธีการทางจริยศาสตร์ต่อสัตว์ในการร่วมอยู่ร่วมกันกับสิ่งมีชีวิตอื่นในโลกของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาด้วย แสดงถึงความเข้าใจของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาว่าสิ่งมีชีวิตในโลกมีความชอบธรรมที่จะดำรงอยู่โดยเท่าเทียมกันในระบบนิเวศ

1.2 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมต่อสัตว์: ในสำนวนเพลงพระเจ้าผาน

จากการศึกษาสำนวนเพลงพระเจ้าผาน พบว่า ในบทเพลงนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา 1 ประเด็น คือ จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อวัว ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

月亮亮，
亮下大州牛吃秧，
牛仔吃秧娘莫怨，
牛角造梳留落娘。
亮下大州牛吃田，
牛角做梳留落人。

พระจันทร์สว่างและสดใส
วัวกำลังกินกล้าข้าวภายใต้แสงจันทร์
แม่จอย่าโทษวัวที่กินกล้าข้าว
เขาวัวสามารถใช้ทำเป็นหวีเพื่อหวีผมของแม่ได้
วัวที่กำลังกินอยู่ในนาข้าวภายใต้แสงจันทร์
เขาวัวสามารถใช้ทำเป็นหวีให้แก่นุชชได้

《月亮亮》盘承乾，1984，第50-51页。

เพลงพระจันทร์สว่างและสดใส, Pan Chengqian, 1993 : 50-51

พระจันทร์สว่างและสดใสของสำนวนเพลงพระเจ้าผานข้างต้นนำเสนอภาพการใช้ชีวิตร่วมกันของมนุษย์กับวัว เป็นไปตามแนวคิดทางจริยธรรมในระบบนิเวศทางธรรมชาติ โดยเนื้อหาของเพลงมีการหยิบยกความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสัตว์และการใช้ประโยชน์จาก สัตว์อย่างเช่น เขาว่า นักปรัชญา นักจริยธรรมชาวฝรั่งเศส และผู้ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ Schweitzer (2003 :74) เคยชี้ให้เห็นในเชิงทำนายว่าจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ คือ การถือพืชและสัตว์เป็นเพื่อนร่วมมนุษย์และพยายามอย่างเต็มที่เพื่อช่วยเหลือทุกชีวิตที่ต้องการ เพลงพระจันทร์สว่างและสดใสในสำนวนเพลงพระเจ้าผานข้างต้นชี้ให้เห็นถึงการไม่ตำหนิ ไม่โทษ ไม่โกรธ ไม่ตี ไม่ไล่ หรือไม่ทำลายวัว และปล่อยให้วัวกินพืชผลของมนุษย์ตามความต้องการ อันเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงจริยธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อวัว คือการมองวัวเป็นเพื่อนของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาและคอยช่วยเหลือดูแลปรับปรุงการดำรงชีวิตของวัวตลอด เพลงนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศที่ให้คุณค่ากับชีวิตในสายพันธุ์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่มนุษย์ว่ามีความเท่าเทียมกับมนุษย์ (ธัญญา สังขพันธานนท์, 2559 : 202)

แนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศเน้นย้ำความสัมพันธ์ของมนุษย์กับธรรมชาติโดยเน้นถึงวัฒนธรรมของมนุษย์และโลกธรรมชาติมีความเชื่อมโยงและมีผลกระทบต่อกันและกัน ซึ่งกล่าวได้ว่า การศึกษาวรรณกรรมโดยใช้แนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศเป็นการวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในมิติของวัฒนธรรมที่ผูกโยงกับอุดมการณ์ทางจริยธรรมที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์, 2559 : 9) การนมัสการวัวเป็นปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมทั่วโลก วัฒนธรรมประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และแม้กระทั่งช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกัน มักมีจิตวิทยาพิเศษต่อวัว (Luo Yiqun, 2005 : 1) กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ของประเทศจีน เช่น กลุ่มชาติพันธุ์เหยา กลุ่มชาติพันธุ์จ้วง และกลุ่มชาติพันธุ์มูเลา ที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ฯลฯ มีประเพณีการเคารพวัวและการแสดงร่วมกันเป็น “เทศกาลวัว” บางคนเรียกว่า “ราชาวัว” นอกจากนี้ยังมีเทศกาลเทพวัว วันเกิดของกษัตริย์วัวและอื่น ๆ (Yang Zhuhui, 2014 : 122) กลุ่มชาติพันธุ์เหยาจัดพิธีกรรมโดยใช้ไก่และเป็ดไหว้วัวในวันเฉลิมฉลองเทศกาลราชาวัว โดยทำขนมที่เรียกว่า ชุนปิ้ง (Chun Bing 春饼หมายถึง ขนมสำหรับช่วงเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ) และเชิญญาติและเพื่อนฝูงมาร่วมเฉลิมฉลอง ทำความสะอาดคอกวัว ขึ้นภูเขาไปเก็บใบไม้หลายชนิด แล้วใช้น้ำต้มสุก ทำข้าวเหนียวสีม่วงแดงให้วัวกิน วัวทุกตัวจะได้รับการยกเว้นจากการทำงานหนักและมีวันหยุดหนึ่งวัน วัวได้รับอนุญาตให้กินหญ้าอย่างอิสระบนเนินเขาเขียวขจีและทุ่งหญ้า ในตอนเช้าชายชราได้ดักเตี้นเด็ก ๆ ไม่ให้เขี่ยนต้าวและปล่อยให้วัวสามารถอิสระในช่วงเทศกาล (Xiang Daiyuan and Zheng Zhimin, 2013 : 5) กล่าวว่า การมีวัฒนธรรมวัวของกลุ่มชาติพันธุ์เหยานี้ผูกโยงกับอุดมการณ์ทางจริยธรรมที่จะอนุรักษ์ชีวิตวัว เพื่อความอยู่รอด ของวัวและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบนิเวศอย่างสมดุล

2. จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช

จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา พบว่า สำนวนเพลงมีลั่วถั่ว และสำนวนเพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอกงเฉิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน มีการนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช เพื่อนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืชดังกล่าว ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืชในสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว และจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืชในสำนวนเพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอกงเฉิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

2.1 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช ในสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว

จากการศึกษาสำนวนเพลงมีลั่วถั่ว พบว่า มีการนำเสนอจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช 1 ประเด็น ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

三月到，二月来， 十二千种树、草齐萌芽， 为了保护菜树嫩芽， 每年三月菜树萌芽， 雷神就向人间降十二夜大雪， 冻得人们不敢去摘菜树嫩芽， 让菜树慢慢长大， 布努世世这样说， 瑶人代代这样讲， 早春莫摘菜树叶芽， 摘菜树叶芽就要挨冷， 初春莫采菜树叶子， 采菜树叶芽就要受冻， 《看种》，张声震，2002， 第 831-839 页。	ในเดือนกุมภาพันธ์ เดือนมีนาคม หญ้าและต้นไม้นับแสนชนิดงอกออกมา เพื่อปกป้องหน่ออ่อนของต้นไม้ เดือนกุมภาพันธ์และมีนาคมของทุกปีต้นไม้แตกหน่อ เทพเจ้าสายฟ้าส่งฝนตกหนักบนผืนแผ่นดินเป็นเวลาสิบสองคืน เย็นยะเยือกจนผู้คนต่างไม่กล้าไปเก็บเกี่ยวหน่ออ่อนของต้นไม้ ทำให้ต้นไม้ค่อย ๆ เติบโตใหญ่ กลุ่มชาติพันธุ์ปู้หนู่เหยากล่าวต่อกันมาเป็นรุ่น ๆ กลุ่มชาติพันธุ์เหยาเล่ากันมารุ่นสู่รุ่น อย่าเก็บหน่อต้นไม้ในต้นฤดูใบไม้ผลิ หากเก็บหน่อของต้นไม้จะต้องทนกับความหนาวเย็น อย่าเก็บใบต้นไม้ในต้นฤดูใบไม้ผลิ หากเก็บใบของต้นไม้จะต้องทนกับความหนาวเหน็บ เพลงพบเมล็ดพืช Zhang Shengzhen, 2002 : 831-839
---	---

Paul W. Taylor (1986: 172-175, as cited in Wang Nuo, 2003 : 45) ได้เน้นย้ำให้เห็นถึงคุณค่าโดยรวมของระบบนิเวศ เมื่อพูดถึงการดูแลด้านจริยธรรมของสิ่งมีชีวิต ซึ่งหมายความว่า เราต้องไม่พยายามควบคุม เปลี่ยนแปลง หรือจัดการระบบนิเวศของธรรมชาติหรือแทรกแซงการทำงานของพวกมัน เพลงพบเมล็ดพืช ในสำนวนเพลงมีลั่วถั่วเน้นย้ำถึงความสำคัญของการไม่แทรกแซงหรือจัดการระบบนิเวศตามกลไกของธรรมชาติการบอกเล่าเกี่ยวกับการเก็บหน่ออ่อนของต้นไม้ในฤดูใบไม้ผลิเป็นพฤติกรรมของมนุษย์

ที่แทรกแซงการเจริญเติบโตของต้นไม้ที่ทำให้ต้นไม้ไม่ได้เติบโตตามกฎหมายของธรรมชาติ แสดงถึงความเข้าใจของกลุ่มชาติพันธุ์เหย้าว่าการทำลายการเติบโตของต้นไม้สามารถนำไปสู่ผลกระทบต่อบบนิเวศ และความไม่พอใจของเทพเจ้าและจะถูกลงโทษจากเทพเจ้า อันเป็นการสร้างกลไกขึ้นตามจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหย้าที่พัฒนามาจากกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับความเชื่อของเทพเจ้าฟ้าร้องและลักษณะของสภาพอากาศหนาวเย็นในช่วงที่ต้นไม้แตกหน่อในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม จริยธรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหย้าที่มีต่อพืชเหล่านี้ สอดคล้องกับหลักการ “ไม่เข้าไปแทรกแซง” ที่เป็นหนึ่งในสี่ประการสำหรับการเคารพชีวิตเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางศีลธรรมที่เสนอโดยนักปรัชญาชาวอเมริกัน พอล เทย์เลอร์ (Paul W. Taylor, 1986 : 174) โดยเน้นย้ำว่าไม่จำเป็นต้องจำกัดการเติบโตตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตทางชีวภาพและปล่อยให้ธรรมชาติดำเนินไปตามกลไกในระบบชีววิทยาทางนิเวศ แนวคิดวิจารณ์เชิงนิเวศที่ศึกษาตัวบรรณกรรมเชิงนิเวศที่ยึดผลประโยชน์โดยรวมของระบบนิเวศเป็นคุณค่าสูงสุด ไม่ใช่บรรณกรรมที่ยึดลัทธิศูนย์กลางของมนุษย์เป็นพื้นฐานทางทฤษฎี และยึดผลประโยชน์ของมนุษย์เป็นตัวชี้วัดสูงสุดในการตัดสินคุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างบรรณกรรมกับสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (Wang Nuo, 2003 : 7) เพลงพบเมล็ดพืช ในสำนวนเพลงมีลั่วถั่วข้างต้นนี้ ประกอบด้วยจริยธรรมและความตระหนักทางนิเวศวิทยาที่มีคุณค่า ความหมายและบทบาทในการเตือนลูกหลานของกลุ่มชาติพันธุ์เหย้าในการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยไม่ถือผลประโยชน์ของมนุษย์เป็นตัวชี้วัดสูงสุด

การผสมผสานแนวคิดนิเวศวิทยากับปรัชญาของลัทธิเต๋าแทรกไว้ในกรอบคิดของสังคมนับว่าเป็นการอธิบายให้เห็นจริยธรรมที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของตะวันออกอย่างชัดเจน (Wang Nuo, 2003 : 45) นักปรัชญาชาวอเมริกันโรลส์ดอน (Hrolsdon) มีสำนวนแบบเดียวกันในหนังสือ “จริยธรรมสิ่งแวดล้อม (Environmental Ethics)” ที่ชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่เรากำลังสำรวจคือจริยธรรมที่ “ปฏิบัติตามธรรมชาติ” อย่างเหมาะสม เราต้องการปรับมนุษย์ให้เข้ากับโลกอย่างสูงสุดและปรับตัวด้วยศีลธรรม การไม่กระทำการใด ๆ ต่อต้นไม้และต้นไม้ต่าง ๆ เพื่อให้ต้นไม้สามารถเจริญเติบโตได้ตามกฎธรรมชาติของตนเอง เป็นการแสดงให้เห็นถึงนิเวศสำนึกของกลุ่มชาติพันธุ์เหย้าในการเคารพและการรักษาชีวิตของพืช อันสอดคล้องกับหลักคำสอนของลัทธิเต๋าเกี่ยวกับจริยธรรมสิ่งแวดล้อม 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง “จื่อหฺร้น (Zi Ran 自然)” ที่มีความหมายว่า ธรรมชาติมีข้อกำหนดพื้นฐานคือปฏิบัติตามธรรมชาติ และประการที่สอง “หวู่เหว่ย (Wu Wei 无为)” “หวู่ (Wu 无)” มีความหมายว่า “ไม่” “เหว่ย (Wei 为)” มีหมายความว่า “การกระทำ” มีความหมายรวมกันว่าการไม่กระทำอะไร มีข้อกำหนดพื้นฐานคือไม่กระทำการใด ๆ ต่อชีวิตอื่น ๆ ในโลก (Zhao Chunfu and Shan Aihong, 2001 : 14) ซึ่งมโนทัศน์ของแนวคิดลัทธิเต๋า ดังกล่าวนั้นย้ำว่าปฏิบัติต่อชีวิตต่าง ๆ ในจักรวาลด้วยจริยธรรมที่ไม่ทำอะไรต่อธรรมชาติ เคารพสิ่งมีชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ของธรรมชาติและปล่อยให้ชีวิตบนโลกเติบโตตามธรรมชาติโดยปราศจากการแทรกแซงของมนุษย์ จากนั้นทุกสิ่งในจักรวาลก็จะบรรลุความสามัคคีที่แท้จริง แนวคิดเหล่านี้จึงเป็นแกนหลักไม่เพียงแต่ถูกมองว่าเป็นแหล่งความคิดที่สำคัญของจริยธรรมสิ่งแวดล้อมร่วม

สมัยโดยนักวิชาการตะวันตกเท่านั้น แต่ยังเป็นแนวคิดนิเวศวิทยาเชิงลึกซึ่งอีกด้วย (Dong Jun And Yang Jixiang, 2008 : 202)

2.2 จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช ในสำนวนเพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอกงเฉิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน

จากการศึกษาสำนวนเพลงพื้นบ้านโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอกงเฉิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน พบว่า จริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพืช คือการไม่รบกวนการเจริญเติบโตของหน่อไม้ไผ่ ดังบทวิเคราะห์ต่อไปนี้

利刀莫砍路边竹

笋子成竹好成荫

《黄莺画眉放声啼》，
莫纪德，2019，第684 页。

ใบมีดคมอย่าตัดไม้ไผ่ริมทาง

หน่อไม้จะเติบโตเป็นต้นไผ่และให้ความร่มรื่นแก่มนุษย์

เพลงนกขมิ้นและนกแว่นตายูโรร้องเพลงดัง

Mo Jide, 2019 : 684

เพลงนกขมิ้นและนกแว่นตายูโรร้องเพลงดังที่ยกมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ซึ่งมุ่งเน้นความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมโดยไม่ขัดขวางหรือทำลายการเติบโตของหน่อไม้ไผ่ริมทาง ปล่อยให้ต้นไผ่เติบโตเป็นร่มเงาเพื่อให้นักมนุษยสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างกลมกลืน สะท้อนถึงมนุษย์ดำรงชีวิตเชื่อมโยงกับธรรมชาติโดยตรง สอดคล้องกับจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ตามแนวคิดสัมพันธภาพนิยม (Egocentric) การใช้ชีวิตของมนุษย์ควรเป็นไปในลักษณะที่สามารถผสมผสานรวมเข้ากับธรรมชาติได้อย่างลงตัว, โดยไม่จำกัดบทบาทเพียงแค่การเป็นผู้บริโภคทรัพยากรเท่านั้น แต่ยังคงมีความตระหนักและแสดงความรับผิดชอบในการดูแลและรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศรอบข้าง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์เหยารักษาและปกป้องชีวิตทุกชนิดในการปล่อยให้เติบโตตามธรรมชาติโดยปราศจากการแทรกแซงของมนุษย์ และถูกถือเป็นสถานะทางจริยธรรมสิ่งแวดล้อมสูงสุดของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา (Hu Huakai, 2010 : 70)

เมื่อพิจารณาถึงมุมมองตัวแทนเกี่ยวกับวัตถุนิยม ความหมายและลักษณะของจริยธรรมสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ประกอบด้วยว่า จริยธรรมสิ่งแวดล้อมคือชุดของจรรยาบรรณโดยกำหนดว่าพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่รักษาความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ดีและพฤติกรรมใด ๆ ที่ทำลายธรรมชาติโดยไม่จำเป็นถือเป็นความชั่วร้าย (John Roth, 2005 : 450) ทั้งนี้การทำลายหน่อไม้เป็นพฤติกรรมที่เป็นความเสียหายและผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของธรรมชาติ การรักษาหน่อไม้ไผ่เพื่อไม่ให้ถูกทำลายของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาจึงเป็นตัวอย่างของจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่เน้นการรักษาความ สมดุลของธรรมชาติและส่งเสริมการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา

อภิปรายผลการวิจัย

ในสถานการณ์วิกฤติทางนิเวศวิทยาที่โลกกำลังเผชิญในปัจจุบัน เพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาในมณฑลกว่างสีประเทศจีนที่สะท้อนจริยธรรมสิ่งแวดล้อมเล่าถึงความสัมพันธ์อันลึกซึ้งและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติกับธรรมชาติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแนะนำวิธีการอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืนและช่วยแก้ไขปัญหาสังคมสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง จริยธรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่เน้นย้ำถึงการอนุรักษ์และความเคารพต่อธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้สังคมมนุษย์มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศวิทยา ด้วยการรับฟังและเรียนรู้จากจริยธรรมสิ่งแวดล้อมในเพลงเหล่านี้ ชุมชนทั่วโลกสามารถนำแนวคิดเหล่านั้นไปใช้เพื่อพัฒนานโยบายและการดำเนินงานที่เอื้อต่อการอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวคิดด้านจริยธรรมด้านนิเวศและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีค่าต่อสังคมโลกในปัจจุบัน เมื่อเข้าสู่ปี ค. ศ. 2020 โลกได้ประสบกับหลายภัยพิบัติครั้งใหญ่ หนึ่งในนั้นคือการระบาดของโควิด-19 ซึ่งเป็นโรคที่ติดต่อกันจากสัตว์สู่มนุษย์ ทำให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากและส่งผลกระทบต่อผู้คนทั่วโลกต้องเผชิญกับความกังวล กระแสการศึกษาสิ่งแวดล้อมบางส่วนได้นิยามวิกฤตเหล่านั้นว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคที่เรียกว่า “มนุษย์สมัย” (Anthropocene) ที่เป็นแนวคิดที่เสนอโดย Paul Crutzen และ Stoermer ในปี ค. ศ. 2000 เพื่ออธิบายยุคสมัยใหม่ที่พฤติกรรมของมนุษย์มีผลกระทบอย่างมากและอย่างกว้างขวางต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติ (Crutzen and Stoermer, 2000 : 16) ซึ่งในยุคที่โลกเผชิญกับวิกฤตทางนิเวศวิทยานี้ พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมกลายเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างจริงจัง จากผลสรุปของการวิจัย บทเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาได้สะท้อนวิถีคิดที่มีความสัมพันธ์กับจริยธรรมสิ่งแวดล้อมสำคัญยิ่ง กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ยอมรับและเคารพสิทธิในการดำรงชีพและความเท่าเทียมกันของมนุษย์ สัตว์ พืช และสายพันธุ์อื่น ๆ ตามระบบนิเวศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิ่งมีชีวิตทุกประเภทมีคุณค่าและสมควรได้รับการอนุรักษ์ให้มนุษย์ตระหนักถึงบทบาทและความสัมพันธ์ต่อสิ่งรอบตัว อันเป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพยายามในการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศไว้ให้ยาวนาน การรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และการปกป้องสิ่งแวดล้อมดังกล่าว จึงเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่มนุษย์มีต่อโลก ในประเด็นนี้ นักวิชาการชาวจีนที่สนใจศึกษาลัทธิเต๋า เช่น Jia Laisheng (2019 : 30) ได้อธิบายไว้ในงานวิจัย เรื่อง การศึกษารากฐานของมุมมองลัทธิเต๋าเกี่ยวกับชีวิตและภาวะเจริญพันธุ์ที่อธิบายไว้ว่า “หลักคำสอนของลัทธิเต๋าที่เน้นคุณธรรมในการดำเนินชีวิต กล่าวว่ามนุษย์ควรมองทุกสิ่งอย่างรอบตัวด้วยความเสมอภาคและปฏิบัติต่อสิ่งมีชีวิตด้วยความเมตตาและสนับสนุนผู้คนให้รักแมลง นก พืชพรรณ และสัตว์ต่าง ๆ โดยไม่ทำร้ายชีวิตผู้บริสุทธิ์ ไม่ทำให้สัตว์สูญพันธุ์ และเน้นคุณค่าของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ บนโลกนี้อย่างเท่าเทียมกัน...”

การศึกษาจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาผณลกวาสีประเทศจีนสะท้อนให้เห็นถึงหลักจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่เป็นแนวปฏิบัติต่อสิ่งมีชีวิตอื่น สรุปได้ 2 ประเด็น คือ 1) จริยธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อสัตว์ในการไม่ทำร้ายกบ ไมโกรธวู ไมจับนก ไม่ตีลิงเพียงแค่วางลิ้งให้หนีเข้าไปในป่าที่อธิบายไว้ในเพลงพื้นบ้านกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ถือว่าเป็นพฤติกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีจริยธรรมต่อสัตว์โดยไม่ทำร้ายหรือทำลายสัตว์ ดังที่นักปรัชญาชาวอเมริกัน พอล เทย์เลอร์ (Paul W.Taylor, 1986 : 174) อธิบายไว้ในฐานะเป็นตัวแทนได้เสนอบรรทัดฐานทางศีลธรรมที่ประการสำหรับการเคารพชีวิต รวมถึงหลักการ “การไม่ฆ่าสัตว์” ที่กำหนดให้มนุษย์ไม่ก่ออันตรายทางศีลธรรมและการทำลายล้างที่มีต่อสัตว์ ที่เป็นประชากรทางชีวภาพและชุมชนทางชีววิทยาในธรรมชาติ ด้วยเชื่อว่าความผิดพลาดขั้นพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ คือ การทำร้ายสิ่งมีชีวิตที่ไม่เคยทำอันตรายหรือเป็นอันตรายต่อมนุษย์เรา 2) จริยธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาที่มีต่อพืช เช่น การไม่ทำลายหน่อและใบไม้ที่กำลังเติบโตในฤดูใบไม้ผลิ และมีข้อห้ามไม่ให้ขุดหน่อไม้ที่กำลังเติบโตริมถนนเพื่อให้หน่อไม้เติบโตเป็นต้นไผ่ กล่าวคือเป็นการไม่แทรกแซงการเจริญเติบโตตามธรรมชาติของพืช ในประเด็นนี้ เก่งกิจ กิติเรียงลาภ และพนา กันธา (2567 : 136) ได้อธิบายไว้ว่า ภายใต้มนทัศน์ว่าด้วยมนุษยสมัย (Anthropocene) ซึ่งมองว่ามนุษย์คือต้นเหตุของวิกฤตสิ่งแวดล้อม การแก้ไขวิกฤตสิ่งแวดล้อมมักมุ่งเน้นให้มนุษย์ถอยออกจากธรรมชาติเพื่อให้ธรรมชาติได้สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นในโลกธรรมชาติ การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมต่อพืชของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาเหล่านี้จึงเป็นการแสดงถึงความพยายามของพวกเขาในการลดผลกระทบที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ โดยเชื่อมั่นว่าการละเว้นจากการทำลายหรือการแทรกแซงธรรมชาติอย่างรุนแรงจะส่งผลให้ระบบนิเวศธรรมชาติสามารถฟื้นฟูตัวเองและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้จะช่วยลดผลกระทบที่มนุษย์ได้กระทำต่อสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมเหล่านี้ที่แสดงถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์และพืชนี้จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ไปสู่ทิศทางการอนุรักษ์และการใช้ชีวิตอยู่ร่วมอย่างสมดุลกับธรรมชาติ

นอกจากนี้ อภิปรายจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสัตว์และพืชที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์เหยานับเป็นส่วนสำคัญของการอธิบายวิถีชีวิตทางการเกษตรของกลุ่ม อันเป็นสัญญาณที่แสดงถึงการพึ่งพาสิ่งแวดล้อมและการแสดงความสมดุลของระบบนิเวศ การพึ่งพาดังกล่าว เช่น กบและนกช่วยลดจำนวนแมลงและศัตรูพืชในนาข้าว ลดการใช้สารเคมี ร้องเรียกของกบยังเป็นสัญญาณของสภาพแวดล้อมที่สมดุลช่วยในการไถนาและขนส่งผลผลิต แม่น้ำและลิงอาจถูกมองว่าเป็นศัตรูของพืชผล แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศที่สร้างความสมดุลในธรรมชาติ ต้นไม้และไม้มีบทบาทในการรักษาสภาพดินและน้ำ รวมทั้งช่วยป้องกันการพังทลายของดินและน้ำท่วม เมื่อมีฝนตกหนัก นอกจากนี้ ไผ่ยังเป็นทรัพยากรสำคัญในการใช้เป็นวัสดุก่อสร้างและเครื่องใช้ให้กับมนุษย์ พฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม ที่ต่างพึ่งพากันและกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลและมนุษย์มีจริยธรรมจากระบบนิเวศของ

ธรรมชาติ การตระหนักรู้ถึงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมตามระบบนิเวศวิทยาของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาเหล่านี้จึงเป็นการ
ส่งต่อมโนทัศน์ของความรู้ความสำคัญที่กลุ่มชาติพันธุ์เหยาหาความเคารพและร่วมมือกับธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาและบริบททางวัฒนธรรมของเพลงพื้นบ้านของกลุ่ม
ชาติพันธุ์เหยา เพื่อค้นหาความหมายที่ลึกซึ้งด้านจริยธรรมสิ่งแวดล้อมและการเชื่อมโยงกับจริยธรรม
สิ่งแวดล้อมกับวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างยั่งยืน

1.2 ควรนำความรู้ด้านจริยธรรมสิ่งแวดล้อม ที่ได้จากการศึกษาเพลงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์
เหยา ไปปรับใช้เชิงนโยบายการจัดการและการปฏิบัติต่อโลกธรรมชาติ รวมทั้งระบบนิเวศ สัตว์ พืช และ
ทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ

1.3 ควรส่งเสริมการใช้เพลงพื้นบ้าน เป็นเครื่องมือในการศึกษาและรณรงค์เกี่ยวกับการสร้าง
จริยธรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน เพื่อเพิ่มการตระหนักรู้และสนับสนุนการดำเนินชีวิตของมนุษย์กับ
ความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวรรณกรรมเชิงเปรียบเทียบระหว่างจริยธรรมสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในเพลงพื้นบ้าน
ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยากับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เพื่อค้นหาลักษณะทั่วไปและความแตกต่างที่สามารถนำมาสู่การ
พัฒนาโดยเฉพาะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ควรสำรวจและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบันทึก รักษา และเผยแพร่เพลงพื้นบ้าน
และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดความรู้และการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน รวมทั้งการสร้างฐานข้อมูล
ดิจิทัลเพื่อการเข้าถึงและการใช้งานที่สะดวกในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

เก่งกิจ กิติเรียงลาภ และพนา กันธา. (2567). *ไกลหลากหลายพันธุ์ : ผัสสะ จริยศาสตร์ และการอยู่ร่วมกัน*.

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยครู
ตะวันออกเฉียงเหนือ.

ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์. (2559). *พินิจปัญหาสิ่งแวดล้อมผ่านมุมมองวรรณกรรมอเมริกันร่วมสมัย*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญญา สังขพัฒน์านนท์. (2559). *แว่นวรรณคดี ทฤษฎีร่วมสมัย*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์นาคร.

- ธงชัย นิลคำ. (2557). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเข้าใจในจริยธรรมสิ่งแวดล้อม. *Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha Sarakham University*. 1 (1), 32-37.
- พชรวรรณ บุญพร้อมกุล. (2562). นววิถี: วิถีวิทยาร่วมสมัยในการศึกษาวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2546). สิ่งแวดล้อมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์
- Chen Qinjian. (2003). ความเชื่อเกี่ยวกับนกในจีน: การคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของจักรวาลที่เกี่ยวข้องกับนก. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- Chen Xingliang, Deng Minwen. (2014). การวิจัยนิเวศวิทยาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต้งในประเทศจีน. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์การป่าไม้จีน.
- Crutzen P J m Stoermer E F. (2000). "The Anthropocene" IGBP Ne-wsletter, 41, 16-18
- Dong Jun and Yang Jixiang. (2008). การไม่เร่งรีบ การรู้จักพอ การยกย่องชีวิต การรักษาสิ่งมีชีวิต การวิเคราะห์ความคิดจริยธรรมนิเวศของเต๋า. *วารสารวงการวิชาการ*. (3), 202-205
- Hu Huakai. (2010). การสนทนาอย่างย่อเกี่ยวกับความหมายของจริยธรรมนิเวศวิทยาในความคิดของเต๋า. *วารสารสารสนเทคนิเวศวิทยาธรรมชาติ*. 70-75, 69, 127
- Jia Laisheng. (2019). การอภิปรายเบื้องต้นเกี่ยวกับฐานรากของมุมมองการเจริญพันธุ์ตามคติชนวิทยาของเต๋า. *วารสารศึกษาคติศาสนา*. (4), 30-34
- Li Qingfu. (2015). วัฒนธรรมทางสุนทรียศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- Liu Xiangrong. (1992). จริยธรรมนิเวศวิทยา. ขางซา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยครุหนาน.
- Luo Yiqun. (2005). การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการบูชาตัวของชาวเหมียว. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์วรรณกรรมและประวัติศาสตร์จีน.
- Luo Youliang. (2015). การวิจัยภูมิปัญญานิเวศวิทยาพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์ประชาชน.
- Mo Jide. (2019). เพลงโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา ฉบับเขตปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์เหยาอำเภอเกิงเฉิง มณฑลกว่างซี ประเทศจีน. นานหนิง: สำนักพิมพ์แห่งชาติกวาสี.
- Palmer, Clare, Katie McShane, and Ronald Sandler. (2014). "Environmental ethics." *Annual Review of Environment and Resources*. 39, 419-442.
- Pan Chengqian. (1993). เพลงพระเจ้าผาน. Tianjin: สำนักพิมพ์หนังสือโบราณเทียนจิน.
- Paul W. Taylor. (1986). Respect for Nature, A Theory of Environmental Ethics, *Princeton University Press*, 172-175.

- Pu Xiaolei. (2018). ให้พฤติกรรมการทำลายสิ่งแวดล้อมกลายเป็นหนุที่เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการประณาม [N]. หนังสือพิมพ์กฎหมายรายวัน, 07.10
- Qin Bo and Huang Zhenliang. (2020). วัฒนธรรมกลองทองแดงและการแสดงกลองทองแดง [M]. ขางซุน: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยครุตะวันออกเฉียงเหนือ.
- Qin Rong. (2006). การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับวัฒนธรรมลิง — ลักษณะชีวภาพและวัฒนธรรมของลิง. ฟู่เจี้ยนฟอร์้ม (ฉบับสังคมศาสตร์และการศึกษา). (201), 146-148
- Schweitzer. (1990). *Out of My Life and Thought*, trans. by A. B. Lemke, Henry Holt and Company Publishers, 130.
- Wang Nuo. (2003). วรรณกรรมนิเวศวิทยายุโรป-อเมริกา [M]. ปักกิ่ง: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยปักกิ่ง.
- Xiang Daiyuan and Zhen Zhimin. (2013). การเคารพพระราชาวัวและการบูชาวัว. *วารสารประเพณีจีน* (ฉบับพื้นฐาน). (5), 4-9
- Xu Zuxiang. (2014). ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์เหยา. คุณหมิง: สำนักพิมพ์สัญญาติยูนนาน.
- Yang Zhuhui. (2014). วัว: มุมมองในการศึกษาวัฒนธรรมสังคมของชนเผ่าในภาคตะวันตกเฉียงใต้. *วารสารชนเผ่ากวางสี*. (4), 122-132
- Zhang Shengzhen. (2002). เพลงมีลั่วถั่ว. [M]. นานหนิง: สำนักพิมพ์ชาติพันธุ์กวางสี.
- Zhang Zhaoxia and Zhang Junhua. (2006). ความสัมพันธ์ระหว่างการบูชาความเชื่อในกบ — สะท้อนจุดสัมผัสของความเชื่อในกบของชนเผ่าโบราณในภาคใต้จากต้นกำเนิดการบูชากบในจีนซี. *เจียงซีการศึกษาเรื่องชนเผ่าของกวางสี*. (3), 135-139
- Zhao Chunfu and Shan Aihong. (2001). ธรรมชาติกับการป้องกันสิ่งแวดล้อม — จริยธรรมนิเวศของเต่าและความหมายในยุคสมัยนี้. *วารสารฉีลู่*. (2), 14-19
- Zhao Feng. (2014). วัฒนธรรมหนุในประเพณีและศิลปะพื้นบ้านจีน [J]. *วารสารมหาวิทยาลัยหลานโจว* (ฉบับสังคมศาสตร์). (6), 165-168
- Zhou Xiaomin and Huang Wenfei. (2023). การสำรวจวัฒนธรรมการบูชาของชาวไทยในประเทศไทย. *วารสารสารคดีจากต่างประเทศ*. (13), 20-23